ספרי׳ — **אוצר החסידים** — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל תשיעי

שער שלישי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

מכבוד קדושת

אדמו״ר מנחם מענדל

זצוקללה״ה נבג״מ זי״ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

שלח

(חלק ב)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים״

770 איסטערן פּאַרקוויי — ברוקלין, נ.י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

Likkutei Sichot

Copyright © 2026
by
Kehot Publication Society®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

פרשת שלח

א. אויף דעם וואָס שטייט אין דער היינטיקער סדרה ויקרא משה להושע בן נון יהושע, ווערט געבראַכט אין גמרא[1], אַז משה רבינו האָט מתפלל געווען, „י־ה יושיעך מעצת מרגלים". דאַרף מען פאַרשטיין, ווייבאַלד אַז די מרגלים זיי־נען דאָך געווען כשרים באותה שעה, און אַזוי איז דאָך אויך מוכרח, ווייל אויב ניט וואָלט דאָך משה רבינו ניט מסכים געווען צו שיקן זיי (עס איז דאָך געווען תלוי אין משה'ן, ווי ער זאָגט שלח לך – לדעתך), איז צוליב וואָס האָט ער מתפלל געווען י־ה יושיעך מעצת מרגלים?

און אויב מען וועט זאָגן אַז כאָטש זיי זיינען געווען כשרים, פונדעסט־וועגן האָט משה פאַרטראַכט טאָמער וועט עפּעס געשען, און מצד דעם האָט ער מתפלל געווען פאַר יהושע'ן, איז דאָך ניט פאַרשטאַנדיק, פאַרוואָס

1) סוטה לד, ב.

האָט ער מתפלל געווען בלויז פאַר יהו־שע׳ן און ניט פאַר אַלעמען?

ב. עס שטייט אין גמרא[2]: כך אומנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה. די גמרא דערקלערט, ווי קומט עס אַז אַ איד זאָל עובר זיין אַן עבירה? אַ איד וועלכער איז מבני אברהם יצחק ויעקב און האָט אַ נשמה, וואָס נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה בי ואתה משמרה בקרבי, היינט ווי קומט עס ער זאָל עובר זיין אויף דעם ציווי פון זיין בורא? ענטפערט אויף דעם די גמרא, אַז כך אומנתו של היצר הרע, עס איז ניט מיט אַמאָל, נאָר עס איז ביסלע־כווייז.

אין מצוות איז דאָך פאַראַן דער ענין פון הידור מצוה, און עס קאָן זיין — ווי די גמרא זאָגט — אַן אופן וואָס מען זאָל טאַקע מקיים זיין די מצוה און פונ־דעסטוועגן ניט יוצא זיין. איז צום אָנ־פאַנג קומט דער יצה״ר מיט דער טענה, וואָס עפּעס מוזסטו מקיים זיין די מצוה בהידור, זיי מקיים די מצוה סתם; נאָך דעם קומט דער יצר הרע און טענה׳ט ער זאָל מקיים זיין די מצוה ווי מען איז יוצא על פי הדחק; און אַזוי צוביסלעך באַקומט ער אַ נתינת מקום אים צו זאָגן ער זאָל עובר זיין אַן איסור.

אויב עס איז אַזוי אין יעדער מצוה פּרטית, אַז דורך דעם וואָס מען הויבט אָן מקיל זיין אין אַ מצוה ווערט שוין במילא אַ נתינת מקום צו עובר זיין אַן איסור, היינט מכל שכן אין מצות אהבת ישראל, וואָס דאָס איז דאָך דער יסוד כל המצוות, ווי דער ירושלמי[3] זאָגט: אמר רבי עקיבא ואהבת לרעך כמוך זהו כלל גדול בתורה, איז אויב מען איז מקיל אין אהבת ישראל גיט עס אַ נתינת מקום להיפך חס ושלום.

ג. וועגן אהבת ישראל דערציילט די גמרא[4] אַז עס איז געקומען אַ גר צו שמאי און צו אים געזאָגט: למדני כל התורה כולה על רגל אחת, דחפו באמת הבנין. ווען ער איז געקומען צו הלל׳ן האָט אים הלל געזאָגט: דעלך סני לחברך לא תעביד, ואידך פירושא הוא. איז דאָך אַ קשיא, וויבאַלד אַז הלל האָט אַזוי געזאָגט איז עס דאָך אַן ענין וועל־כער איז אַזוי באמת לאמיתו, היינט פאַרוואָס האָט שמאי אים ניט געזאָגט די זעלבע זאַך?

נאָר דער ענין איז: אין עבודת והנהגת הצדיקים זיינען דאָ צוויי אופני עבודה, פאַראַן אַ הנהגה פון צדיקים ווי זיי זיינען פאַר זיך, אַ הנהגה פון קו הגבורות וואָס זייער ענין איז העלאה, און זיי האָבן ניט צו טאָן אין גשמיות העולם, ווי עס ווערט געבראַכט אין לקוטי תורה[5] אַז זייער קיום המצוות איז ברוחניות, און אַזוי ווי ביי רשב״י בעת ער איז געווען אין דער מערה.

דאָס הייסט אַז די עבודה איז ניט פאַרן כלל. די צדיקים וואָס זיי זיינען דאָ למטה אַזוי ווי למעלה, פאַר זיי איז עס אַן ענין, אָבער אין וועלט האָט עס קיין אָרט ניט. ווי רשב״י

2) שבת קה, ב.

3) נדרים פרק ט הלכה ד.

4) שבת לא, א.

5) ויקרא יח, א.

זאָגט[6]: אפשר אדם חורש וזורע תורה מה תהא עלי׳ כו׳, און די גמרא פירט אויס הרבה עשו כרשב״י ולא עלתה בידם.

אַזוי איז אויך בית שמאי, וואָס זייער עבודה והנהגה איז פון קו הגבורות, וואָס שמאי איז מלשון השם אורחותיו, אַלץ אָפּגעשאַצט, ווי עס שטייט אין לקוטי תורה[7], איז פאַר זיי אַליין איז עס געווען אַ דרך, אָבער אין וועלט האָט עס קיין אָרט ניט, דערפאַר איז אין הלכה כבית שמאי, און נאָך מערער, בית שמאי במקום בית הלל אינה משנה[8].

דערפאַר אַז עס איז געקומען דער גר צו שמאי׳ן און געזאָגט למדני כל התורה כולה על רגל אחת, איז מצד שמאי׳ס הנהגה וואָס איז געווען מצד קו הגבורות, אָפּגעטראָגן פון וועלט, האָט עס קיין אָרט ניט געהאַט, ודחפו באמת הבנין. אמת הבנין מיינט אַ מאָס. איז מצד מדידה והגבלה פון שמאי׳ס בנין, דחפו, ווייל דאָרט האָט עס קיין אָרט ניט. בשעת ער איז אָבער געקומען צו הלל׳ן, וואָס זיין ענין איז[9] בהלו נרו, חסד והמשכה, האָט ער אויך פאַר אים געפונען אַן אָרט, און האָט געזאָגט אַז דורך אהבת ישראל האָט מען כל התורה כולה.

ד. אַזוי ווי עס שטייט אין זהר[10] וועגן דריי צדיקים וואָס יעדער פון זיי איז געווען אין אַ דור וואָס איז געווען ניט ווי עס דאַרף צו זיין: נח, אברהם און משה. בדורו של נח בשעת המבול, האָט נח מתפלל געווען בלויז פאַר זיך אַליין און פאַר זיינע בני בית, און וועגן דעם גאַנצן דור האָט ער ניט געטראַכט. מער ניט בשעת מען איז געקומען און מען האָט אים געפרעגט צוליב וואָס ער בויט די תיבה, האָט ער זיי דערציילט אַז דער אויבערשטער גייט ברענגען אַ מבול אויף דער וועלט, און האָט זיי גע׳מוסר׳ט. אָבער דאָס איז געווען בשעת מען איז געקומען צו אים, ער צו זיי איז דאָך ניט געגאַנגען, זאָגט אויף דעם דער זהר אַ שווערן וואָרט.

אברהם האָט ניט געוואַרט ביז מען איז צו אים געקומען, נאָר ויקרא שם בשם הוי׳ א־ל עולם[11], ער איז געגאַנ־גען צו אַלעמען ופירסם אלקות בעולם. אָבער פונדעסטוועגן אין וואָס איז באַ־שטאַנען זיין עבודה: אין מאַכן אַלעמען פאַר צדיקים, אָבער פאַר ניט קיין צדי־קים האָט ער ניט געבעטן. בשעת עס איז געווען די גזירה אויף סדום האָט ער געבעטן דעם אויבערשטן: אולי יש גו׳ צדיקים בתוך העיר, אַז אויב ס׳זיי־נען דאָ צדיקים, זאָל ער צוליב זיי ניט חרוב מאַכן די שטאָט, און בשעת מען האָט אים געענטפערט אַז קיין עשרה צדיקים זיינען ניטאָ, איז[12] ואברהם שב למקומו, ער האָט מער ניט געהאַט קיין טענות.

די הנהגה פון משה רעיא מהימנא,

6) ברכות לה, ב.

7) שה״ש מח, ג.

8) ברכות לו, ב. ביצה יא, ב. יבמות ט, א.

9) איוב כט, ג און זע לקוטי תורה שיר השירים מח, ג.

10) חלק א קו, א און זע דאָרט סז, ב.

11) בראשית כא, לג. און זע באתי לגני תשי״א סעיף ח.

12) בראשית יח, לג.

איז אָבער געווען אַנדערש. בשעת די אידן האָבן געזינדיקט האָט משה רבינו געמאָנט ביי דעם אויבערשטן ער זאָל מוחל זיין אַלע אידן, אויך די רשעים. און ניט בלויז דאָס וואָס ער האָט זיך ניט געפירט ווי נח וואָס ער האָט מתפלל געווען בלויז פאַר זיך ובני ביתו, נאָר אַדרבא, משה רבינו האָט גע־זאָגט[13]: ואם אין — מחני נא מספרך אשר כתבת.

משה רבינו האָט זיך איינגעשטעלט פאַר אַלע אידן. און הגם אַז על פי שכל, על פי טעם ודעת האָט ניט קיין אָרט מתפלל זיין פאַר אַ חוטא בעגל ובמזיד, דאָך האָט זיך משה רבינו איינגע־שטעלט מיט אַ שטאַרקן ווילן און מסירת נפש וואָס איז העכער פון טעם ודעת, אויך פאַר זיי. און נאָר די הנהגה רופט אָן דער זוהר הקדוש נשמתא דאו־רייתא — שלימו כדקא יאות. און דאָס איז דער דרך נאָך מתן תורה, און דאָס איז אַ סימן פון אַ רעיא מהימנא.

אַ מנהיג הדור ובפרט נאָך מתן תורה שטעלט זיך איין פאַר אַלע אידן אָן אויסנאַם, צי עס האָט אָרט אין שכל צי ניט. ער שליסט ניט איין אין אַ תיבה זיך ובניו ואשתו ונשי בניו אתו, און די איבעריקע אידן — לא בעי רחמי עלייהו, וואָרום זיי זיינען דאָך כו׳, ובגין כך איקרון מי המבול על שמי׳[14].

אַ רועה ישראל שטעלט זיך איין און מיט מסירת נפשו בפועל פאַר אַ דור וואָס איז אַפילו אַ דור המדבר, וואָס אויף זיי זאָגט ר׳ עקיבא — הגם ער איז געווען אַן אוהב ישראל, און זאָגט[15] ואהבת לרעך כמוך זהו כלל גדול בתורה — אַז אין להם חלק לעולם הבא[16], איז אָבער משה רבינו דער רועה נאמן, שטעלט זיך איין אויך פאַר זיי, און בלייבט איבער אין מדבר צוליב זיי, ווי עס שטייט אין מדרש[17] כמו שנאמר צדקת הוי׳ עשה ומשפטיו עם ישראל, אַז משה רבינו איז איבערגעבליבן אין מדבר כדי מיטצונעמען דעם דור המדבר מיט זיך.

ה. לויט דעם וועט מען פאַרשטיין וואָס משה רבינו האָט געבעטן פאַר יהושע׳ן דווקא, י״ה יושיעך מעצת מר־גלים, הגם פאַר די איבעריקע האָט ער ניט געבעטן.

אין חסידות[18] רעדט זיך אַרום דער טעם פאַרוואָס די מרגלים האָבן ניט געוואָלט אַריינגיין אין ארץ ישראל, ווייל זיי האָבן ניט געוואָלט פאַרנע־מען זיך מיט גשמיות העולם. אין מדבר האָבן די אידן ניט געהאַט צו טאָן מיט גשמיות, וואָרום עס איז געווען לחם מן השמים, מים מבארה של מרים, און אַפי־לו די לבושים האָבן אויך די ענני הכבוד מנקה ומגהץ געווען[19], דעריבער האָבן זיי ניט געוואָלט אַרויסגיין פון מדבר און גיין אין ארץ ישראל, און דאָרט האָבן צו טאָן מיט חרישה וזריעה, און בני אדם חורשים וזורעים.

פאַר זיי אַליין איז עס אפשר גע־

13) שמות לב, לב.

14) זהר חלק א סז, ב.

15) זע הערה 3.

16) סנהדרין קח, א.

17) במדבר רבה יט, יג.

18) לקוטי תורה במדבר לו, ד.

19) דברים ח, ד און רש״י דאָרט.

ווען גוט, ווי מען האָט גערעדט פריער אַז עס זיינען דאָ צדיקים וואָס זייער הנהגה איז מצד קו הגבורות, אָבער רועה הדור ומנהיגו, בכדי אויספירן די כוונה פון דירה בתחתונים, מוז מען האָבן דעם ביטול פון אַוועקלייגן זיך אָן אַ זייט און צוטראָגן זיך צו דעם דור.

דערפאַר האָט כלב ניט געהאַלטן מיט די מרגלים, ווייל כלב האָט געהאַט אין זיך דעם ביטול צו משה רבינו דעם מנהיג הדור, ווי עס שטייט[20] ויהס כלב את העם אל משה, דמשה הוא בחינת ונחנו מ״ה, ביטול עצמי, ביטול במציאות[21], דערפאַר איז כלב — רוח אחרת היתה עמו.

און דאָס איז דער טעם וואָס משה רבינו האָט געבעטן פאַר יהושע דוקא, ווייל משה האָט געוואוסט אַז יהושע וועט זיין דער מנהיג הדור נאָך אים, וואָרום אלדד ומידד מתנבאים במחנה משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ[22], דערפאַר האָט ער געבעטן אויף אים, י־ה יושיעך מעצת מרגלים, אויך אַפילו ווען כשרים היו, ווייל אַ מנהיג הדור דאַרף זיין צוגעטראָגן צו אַלעמען.

(משיחות ש״פ שלח תשט״ו)

ו. עס שטייט אין מדרש אַז משה רבינו האָט געזאָגט צום אויבערשטן: וואָס איז די פעולה פון דעם וואָס דו האָסט געגעבן די אידן תורה ומצוות, וויבאַלד אַז זיי געפינען זיך אין עולם הזה הגשמי והחומרי, קאָנען זיי דאָך פאַרגעסן אויף דער גאַנצער זאַך? האָט אים דער אויבערשטער געענטפערט: איך וועל זיי געבן די מצוה פון ציצית, וואָס דורך דעם וועלן זיי געדענקען אַלע מצוות, וואָרום „ציצית״ באַטרעפט זעקס הונדערט, מיט די אַכט פעדים און מיט די פינף קשרים, איז דאָס תרי״ג, במילא דערמאָנט דאָס אויף אַלע מצוות, ווי עס שטייט[23] וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות הוי׳.

אין פלוג איז אָבער ניט פאַרשטאַנדיק, וויבאַלד אַז די זאַך פון ציצית איז אויף דערמאָנען די מצוות, איז צו וואָס דאַרף מען אַ טלית? דער עיקר איז דאָך די ציצית וואָס זיי דערמאָנען אויף די תרי״ג מצוות כנ״ל, האָט מען דאָך געקענט נעמען די ציצית אַליין און צו וואָס דאַרף מען אַ טלית? נאָר דער פשט אין דעם איז, אַז טלית איז מקיף, וואָרום עס איז דאָך ניט קיין מזון וואָס ער נעמט דאָס אַריין אין זיך, נאָר עס איז אַ לבוש וואָס עס רינגלט אים אַרום אויסוויייניק, און ער קאָן דאָס ניט באַגרייפן. דאַרף מען וויסן אַז די תרי״ג מצוות וואָס זיינען מרומז אין ציצית קומען אַרויס פון טלית, ד. ה. פון אַ זאַך וואָס עס איז העכער פון שכל.

בשעת ער וועט נעמען די ציצית אַליין אָן אַ טלית איז דאָס קיין שום מצוה ניט און עס דערמאָנט אים אויף גאָרנישט, נאָר בשעת ער נעמט אָן די ציצית ווי זיי הענגען אַראָפּ פון טלית, ד. ה. אַז ער ווייס

20) במדבר יג, ל.

21) תורה אור יתרו סח, ג. לקוטי תורה ויקרא ב, א.

22) במדבר יא, כז. סנהדרין יז, א.

23) במדבר טו, לט און רש״י דאָרט.

און אַנערקענט אַז די גאַנצע זאַך פון תורה ומצוות קומט פון אַ זאַך וואָס ער קאָן דאָס אינגאַנצן ניט באַגרייפן, דאַן איז דאָס אַ מצוה.

ז. צום סוף פרשת ציצית שטייט[24] אני ה׳ אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. מען קאָן דאָך מאַכן אַ חשבון אַז דער דרך התורה איז אַ היפך פון דרך העולם, מען מאָנט ביי אים ער זאָל היטן שבת און יום־טוב און מוסיף זיין נאָך דערצו מחול על הקודש[25] בשעת ער האָט קאָנקורענטן און „קאָמפעטישאָן" פון גוים און להבדיל אידן ניט קיין שומרי שבת. מען מאָנט ביי אים אַז אויפשטייענדיק אינדערפרי זאָל ער די ערשטע זאַך דאַוונען און דערנאָך לער־נען אַ שיעור, און ערשט נאַכהער קאָן ער גיין אין די ביזנעס; און זייענדיק שוין אין די ביזנעס מאָנט מען ביי אים אַז אין מיטן טאָג, בשעת דעם רעכטן קאָך פון ביזנעס, זאָל ער אַלץ אָפּלאָזן און גיין דאַוונען מנחה — וואָס דאָס איז דאָך דער גודל החביבות פון מנחה; און נאַכהער ביינאַכט מאָנט מען ביי אים ער זאָל דאַוונען מעריב און לייענען קריאת שמע שעל המטה; אויך מאָנט מען ביי אים ער זאָל זיין אָפּגעהיט פון גניבה גזילה אונאה והשגת גבול וואָס דאָס איז היפך פון דרכי המסחר. ווערט דאָך ביי אים אַ שאלה, ווי קען ער זיך פירן על פי תורה, בשעת דאָס האָט קיין שום אָרט ניט אין וועלט?

אויף דעם זאָגט ער אין סוף פרשה ציצית, וואָס דער ענין פון ציצית איז למעלה מטעם ודעת כנ"ל, אַז בשעת מען רעכנט זיך ניט מיט קיין מדידות והגבלות פון טעם ודעת און מען איז מקיים מצוות למעלה מטעם ודעת, דאַן פירט זיך דער אויבערשטער מיט אים אויך למעלה מהגבלת הטבע. און דאָס איז אני ה׳ אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים — וואָס אַפילו איין עבד זאָל אַרויסגיין פון מצרים איז, כמאמר רז"ל[26], געווען אוממעגלעך על פי טבע, און דאָך זיינען אַרויס שש מאות אלף רגלי העם לבד נשים וטף, און אויך מיטן רכוש גדול, וואָס יעדער איד האָט געהאַט ניט ווייניקער פון תשעים חמו־רים וואָס האָבן געטראָגן כסף וזהב[27], וגם ערב רב עלה אתם, אַז אַפילו גוים האָבן דאָס אַנערקענט — וואָס דאָס אַלץ איז דאָך למעלה מהטבע לגמרי. און דאָס איז, בשעת אַ איד פירט זיך ניט על פי הגבלת הטבע, דאַן איז אני הוי׳ אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצ־רים, אַז אויך מלמעלה איז מען אים משפיע למעלה מדרך הטבע בבני חיי ומזוני רויחא.

(משיחת ש"פ שלח, תשי"ג)

---

24) במדבר טו, מא.

25) שלחן ערוך אדמו"ר הזקן סימן רסא סעיף ד.

26) מכילתא, געבראַכט אין רש"י על התורה שמות יח, ט.

27) בכורות ה, ב.